

Predikan i Kyrkhults kyrka av Tobias Bäckström

31 jan 2010

Septuagesima

"Nåd och tjänst"

Jona 3:10 - 4:11

Fil 1:3-11

Luk 17:7-10

Nog kan man bli lite fundersam när man hör den här liknelsen. En stackars tjänare kommer hem efter att ha slitit hela dagen ute på fälten. Och blir då genast tillsagd att ta itu med sysslorna hemma innan han själv får äta. Och detta får han finna sig i utan att förvänta sig något tack.

Det här var naturligtvis inget som Jesus åhörare tyckte var något konstigt. Sådana var arbetsförhållandena på den tiden, innan man hade uppfunnit fackföreningar och mbl-förhandlingar. Så de kanske inte reagerade över detta. Och vårt förhållande till arbete idag är heller inte alldeles enkelt. Fast idag har vi kanske den motsatta situationen. Arbete åt alla är något som vi eftersträvar. En som är arbetslös befinner sig lite utanför samhällets vanliga sociala sammanhang. Han kan uppleva sig avsidestagen. För den människan är naturligtvis arbete något som han vill ha, det kanske rent av uppfattas som en nåd.

Jag tror att det kan bli ett problem om man identifierar sig för mycket med sitt lönearbete, vilket då kan leda till att ens tillvaro kan rasa samman om man förlorar jobbet. Utan jobbet är man då ingenting. Då är det viktigt att tänka att arbete, i den betydelse Jesus talar om kan vara så mycket mer än lönearbete. Vi får inte bli så ett med vår anställning att det blir en del av oss själva. Förlorar man sitt arbete kan istället andra möjligheter öppna sig. Och möjligheten att leva för andra och tjäna andra, den möjligheten har vi alltid, oavsett om vi har en anställning eller inte.

Men tillbaks till den här stackars tjänaren utan arbetstidsavtal. Det som är provocerande är ju att Jesus använder denna liknelse för att likna vårt förhållande till Gud.

Är då Gud en sådan här ogin Herre, blir han aldrig nöjd med oss, hur vi än anstränger oss? Till och med när vi har gjort allt så får vi höra att vi är odugliga. Räcker det inte med att göra så gott man kan, kommer vi aldrig få ett erkännande av Gud?

Det är ofta så med Jesu liknelser att olika liknelser vänder sig till olika typer av människor. Och den här liknelsen vänder sig till de av oss som vill samla poäng i himlen. Som tror att man får en stjärna i en bok varje gång man utför en god handling. Och som alltså gör den goda handlingen mer för att hjälpa sig själv än för att hjälpa andra. Man tänker mer på den eventuella belöningen än på den man faktiskt hjälper. Här är talesättet: ”det är tanken som räknas” viktig. Två personer kan utföra exakt samma sak, den ene tänker bara på sig själv, den andre på den han hjälper.

Men den som vill förtjäna några extra meriter hos Gud: till den människan säger Jesus: hur mycket ni än anstränger er så får ni ingen extra bonus, ni gör ju bara det som ni är skyldiga att göra. Den som vill förtjäna något hos Gud, den kommer få av Gud det som hon ha förtjänat. Och då kommer hon snart upptäcka att hon inte räcker till, hur hon än anstränger sig.

Våra förväntningar styr väldigt mycket vår syn på Gud. Tror vi att Gud går att ”köpa” med goda gärningar, bara vi anstränger oss tillräckligt, då kommer vi till slut få en sådan här bild av honom: en krävande Herre som aldrig blir nöjd och aldrig säger ”tack”.

Temat för söndagen var ju nåd och tjänst. Det låter som två olika saker, som är varandras motsatser. Nåd har ju med gratis att göra, man får något trots att man inte förtjänat det. Men tjänst, det handlar om något som man själv har arbetat ihop.

Jag nämnde innan att för en som varit arbetslös länge så kan ett arbete bli en nåd. Jag tror att de Saab-anställda i Trollhättan ser upplösningen i den ovisshet som de levat i under snart ett år som en nåd att de fått behålla sin tjänst.

Även i Guds rike kan nåd och tjänst sammanfalla. Att vi får tjäna Gud är i sig en nåd, och om själva tjänsten är nåd, vad är då egentligen nåd och vad är tjänst. Vi ska inte göra goda handlingar med baktanken att vi kan få någon slags belöning av Gud. I så fall blir tjänsten en börda.

Men det betyder nu inte heller att vi slutar göra goda handlingar, vi har bara andra motiv. Vi tjänar Gud, inte för att han ska älska oss utan för att han redan älskar oss. Om vi låter tjänsten bli ett svar på hans nåd och kärlek då blir det med glädje som vi utför tjänsten. Att vara benådad är att få finnas med i ett sammanhang där vi är efterfrågade och behövda. För att vi ska uppleva våra liv som meningsfulla så måste vi även vara till för andra, vi kan inte bara leva för oss själva.

Men vad innebär då tjänsten? På vilket sätt kan jag tjäna Gud? Innebär detta en dramatisk omställning av mitt liv? Både och: om det i första hand handlar om de underliggande motiven så kan man till det yttre göra samma sak, men i sitt inre har man en helt ny drivkraft. Allt du gör, får du göra för Guds skull för att tjäna

honom. Det handlar inte bara om att ge pengar till Haiti eller ställa upp ideellt i kyrkan, utan precis allt. När du skottar snö får du göra det i Guds tjänst, eller när du kör barnen till skola och dagis, eller när du utför det arbete som du har betalt för. Allt du gör är ett offer till Gud, inte för att vinna Guds kärlek och välvilja, den har du redan. Utan för att dina handlingar då får en ny mening, ett högre syfte. Våra vardagliga handlingar ger vi till Gud som förvandlar dem till ett sakrament.

Då blir verkligen tjänsten en nåd, inte något som vi utför motvilligt, utan av kärlek, inte något som vi gör med baktanke för att få något annat i utbyte. Och då lever vi inte i första hand för oss själva utan för andra.